

Afdeling Hollandse Delta.

Broedvogelinventarisatie Waalhoek 2023

Mededelingennummer 368

Auteur: Jos Schreiner

©: KNNV afdeling Hollandse Delta

Rapportage Broedvogel inventarisatie 2023 van de Waalhoek

***Een publicatie van de vogelwerkgroep van de Natuurvereniging Hollandse
Delta, een afdeling van de KNNV.***

Onderzoekers: Jos Schreiner & Debby Schreiner

Natuurvereniging Hollandse Delta
een afdeling van de KNNV
secretariaat:
Peter Vermaas
Schudegge 17
3224 BP Hellevoetsluis
Telefoon: 0181-324058
Email: secretaris@hollandsedelta.knnv.nl

Inhoudsopgave

1	Samenvatting en aanbeveling	3
2	Inleiding	4
3	Gebiedsbeschrijving	5
4	Werkwijze	6
5	Resultaten	7
5.1	Broedvogels	7
5.1.1	Legenda afkortingen, broedcodes.....	7
5.1.2	Overzicht territoria Waalhoek 2023.....	9
5.1.3	Vergelijk territoria voorgaande jaren.....	10
5.2	Soorten uitgelicht	10
5.3	Niet broedvogels	10
5.4	Zoogdieren	11

1 Samenvatting en aanbeveling

Voor de tweede keer hebben we de kans gekregen om dit gebied te inventariseren. Het was vooral interessant om te zien wat voor effect de maatregelen die genomen zijn om het gebied natter te houden hebben gehad. Het doel van de inventarisatie was inzicht krijgen in de stand van de weidevogels. Het blijkt echter dat de toename van de weidevogels die we gehoopt hadden uitgebleven is. Bij de rietgebonden soorten is wel een duidelijke toename te zien.

Het is aan te bevelen om het vernatten van het gebied vol te houden en eventueel uit te breiden naar andere delen zodat jonge vogels meer foerageergebied hebben.

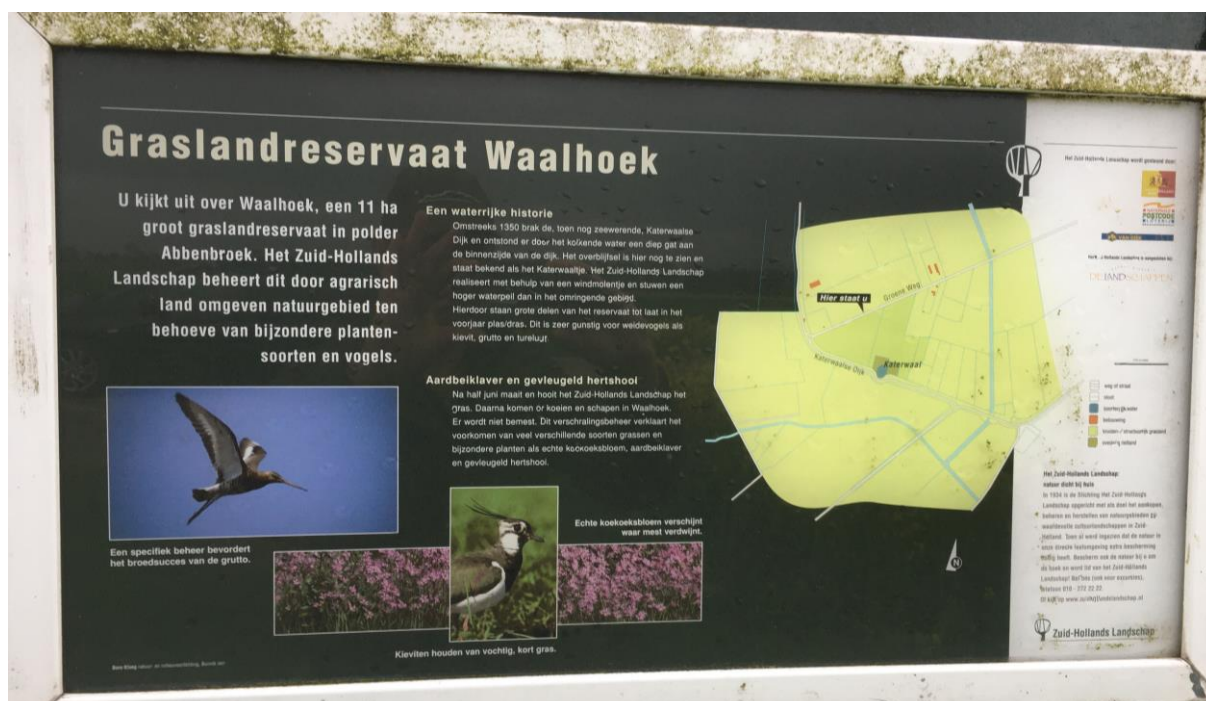

Het natte deel van de Waalhoek heeft veel aantrekkingskracht op watervogels.

2 Inleiding

In de periode van 28 maart 2023 tot en met 8 juni 2023 is de Waalhoek zeven keer geïnventariseerd op alle broedvogels.

Het doel van deze broedvogelmonitoring in het gebied van Zuid-Hollands Landschap is om bij te houden wat er leeft in hun terreinen zodat zij er het beheer op af kunnen stemmen. In dit verslag is een korte omschrijving van het gebied opgenomen en zijn de aantallen en de verspreiding van de vogelsoorten verwerkt.

3 Gebiedsbeschrijving

De Waalhoek is een graslandreservaat van +/- 11 ha. en is gelegen tussen Hellevoetsluis en Abbenbroek. Het gebied ligt tussen de Katerwaalsedijk en de Groeneweg in polder Abbenbroek en wordt beheerd door het Zuid-Hollands Landschap. Een deel van het gebied wordt begraasd door koeien. Langs de Katerwaalsedijk staan populieren die fungeren als uitvalsbasis voor buizerds en kraaien die het hebben voorzien op pulletjes van de weide en watervogels in het gebied. Gelukkig is er genoeg begroeiing om in te verschuilen. Ook het rietgedeelte rond het “wiel” biedt bescherming aan jonge vogels.

Broedende zwaan in het rietgedeelte.

4 Werkwijze

Tijdens de telling zijn alle broedvogels geteld. De tellingen zijn zoveel mogelijk verricht volgens de Sovon normen.

Er is in dit gebied zeven keer geteld, waarbij de duur van de telling ongeveer 1 tot 1,5 uur was. Alle tellingen zijn aangevangen rond zonsopgang. Behalve de telling van 7 april zijn we iedere inventarisatie door het gebied gelopen. De telling van 7 april hebben we vanaf de wegen rond het gebied gedaan omdat we het idee hadden dat we toch wel veel verstorden. De resultaten lieten echter in vergelijking tot de telling ervoor en erna geen wezenlijk verschil zien in aantallen.

Tabel 1. Overzicht teldagen 2022

Datum	Start	Eindtijd	Temperatuur	Wind (bf)	Bewolking
28 maart	06:56	07:55	2 °C	3	0%
07 april	07:10	08:22	7 °C	3	100%
19 april	06:36	07:52	9 °C	4	50%
30 april	05:57	07:19	7 °C	2	0%
12 mei	05:46	07:06	10 °C	4-6	100%
27 mei	05:20	06:48	8 °C	3	0%
08 juni	05:05	06:41	13 °C	3	0%

De gelopen tracks over elkaar heen gelegd.

5 Resultaten

5.1 Broedvogels

In tabel 2 op de volgende pagina zijn de teldagen, de soorten, de aantallen van de waarnemingen per telling weergegeven.

Hoofdstuk 5.1.2 geeft het aantal territoria na autoclustering in het Sovon systeem aan. In de tabel in hoofdstuk 5.1.3 wordt een vergelijking gemaakt tussen de verschillende teljaren.

Tot slot zijn in dit hoofdstuk een aantal waarnemingen opgenomen van niet-broedvogels en zoogdieren (hoofdstuk 5.3 en 5.4).

5.1.1 Legenda afkortingen, broedcodes

a.b. : aantal broedvogels (territoria)

h.b. : hoogste broedcode.

Hieronder is een korte beschrijving weer gegeven van de door Sovon gehanteerde broedcodes.

0. Overig/ buiten broedbiotoop
1. Volwassen individu
2. Zingend of baltsend individu
3. Paar (bij balts of zang code 5)
4. Territoriumgedrag
5. Baltsend paar (ook paring)
6. Waarschijnlijk nestplaats
7. Alarmeren, waaks gedrag
8. Vogel met broedvlekken
9. Nestbouw
10. Afleidingsgedrag
11. Pas gebruikt nest
12. Pas uitgevlogen/ dons-jongen
13. Bewoond nest (bezoek ouders)
14. Transport voedsel en ontlasting
15. Nest met eieren
16. Nest met jongen

Voor een uitgebreide omschrijving van bovenstaande codes zie: www.sovon.nl bijlage 4 uit de handleiding BMP (Broedvogel Monitoring Project).

Tabel 2 Overzicht waarnemingen vogelsoorten per telling

Soortenlijst	28-mrt	7-apr	19-apr	30-apr	12-mei	27-mei	8-jun
Grote Canadese Gans		1		1			1
Brandgans			1				
Grauwe gans	3	3	4				
Soepgans	1	1					
Knobbelzwaan			3		1		
Nijlgans						1	1
Bergeend			1	1		1	
Zomertaling	1	1					
Slobeend		3	2			2	
Krakeend	2	5	3	3		2	
Wilde Eend	6	3	2	4		2	3
Wintertaling	1	3	1				
Kuifeend	1	1		3	2	2	
Fazant			1	1			
Meerkoet	7	6	9	11	6	7	5
Scholekster	2	1	2	1	2	2	
Kievit	5	4	4	3	3	3	
Grutto	1	1	1	1	1		
Watersnip	8						
Tureluur	2	2	3	3	3	4	
Bruine Kiekendief				1		1	
Fitis				1			
Rietzanger		1	1	9	3	1	5
Kleine Karekiet					2	4	6
Grasmus						1	
Blauwborst	1	1					
Roodborsttapuit				1		1	
Witte Kwikstaart						2	2
Graspieper	1	1					
Rietgors	1	1					2
Totaal aantal waarnemingen	43	39	38	44	24	36	25
Totaal aantal soorten	16	18	15	15	9	16	8

5.1.2 Overzicht territoria Waalhoek 2023

Soorten	Aantal broedpaar	Hoogste broedcode
Grote Canadese Gans	1	12
Grauwe Gans	3	13
Soepgans	1	3
Knobbelzwaan	1	13
Nijlgans	1	12
Bergeend	1	3
Slobeend	2	3
Krakeend	3	6
Wilde Eend	4	15
Kuifeend	2	3
Fazant	1	2
Meerkoet	9	16
Scholekster	2	7
Kievit	4	7
Grutto	1	7
Tureluur	4	7
Bruine Kiekendief	1	6
Fitis	1	2
Rietzanger	9	15
Kleine Karekiet	6	7
Grasmus	1	2
Blauwborst	1	2
Roodborsttapuit	1	3
Witte Kwikstaart	1	12
Graspieper	1	2
Rietgors	1	2

Bruine kiekendief was na jaren van afwezigheid ook weer als broedgeval te noteren.

5.1.3 Vergelijk territoria voorgaande jaren

Soort	2004	2007	2014	2019	2021	2023
Grote Canadese Gans	1	2	1	2	2	1
Grauwe Gans			3	4	4	3
Soepgans	2	1			1	1
Knobbelzwaan	1					1
Nijlgans					1	1
Bergeend						1
Slobeend		1	1		2	2
Krakeend		2	4	1	2	3
Wilde Eend	8	8	12	12	8	4
Kuifeend	1	1	3	1	2	2
Kwartel					1	
Bruine Kiekendief		1				1
Fazant	1	3	3	1	2	1
Waterhoen	1	1			1	
Meerkoet	3	3	6	7	12	9
Scholakster	2			1	1	2
Kievit	7	7	6	3	4	4
Grutto	6	4	1	1	1	1
Tureluur	4	1	1	6	5	4
Koekoek		1				
Koolmees		1				
Veldleeuwerik					1	
Fitis						1
Rietzanger	1	4	4	4	4	9
Kleine Karekiet	8	9		4	3	6
Bosrietzanger	1	2		2	2	
Grasmus						1
Winterkoning			1			
Blauwborst		1			1	1
Roodborsttapuit						1
Gele Kwikstaart					2	
Witte Kwikstaart						1
Graspieper	6	2		4	1	1
Kneu				1		
Putter		1				
Rietgors	1	5	1	2	2	1
Totaal aantal broedpaar	54	61	47	56	65	63
Totaal aantal soorten	17	22	14	17	24	26

5.2 Soorten uitgelicht

Dit jaar zijn we weer sinds 2004 vereerd met een broedgeval van de knobbelzwaan. De nijlgans lijkt een blijvertje te worden. We zagen er steeds maar één in het gebied tot tijdens laatste telling moeder nijlgans met haar kroost tevoorschijn kwam. Leuk is ook het koppeltje bergeend dat we mee konden tellen als territorium. Een paartje bruine kiekendief hebben we zien invallen in het riet en deze kwamen er niet snel weer uit. Leuk is ook een fitis die nieuw in het gebied zat te zingen. We zullen gaan meemaken of dat een blijvertje is. Bijzonder vonden we ook de roodborsttapuit die op het raapzaad zat te zingen.

5.3 Niet broedvogels

Hieronder zijn enkele leuke en opmerkelijke waarnemingen voor 2023 vermeld.

soort	aantal	Bijzonderheden
Zomertaling	1	De eerste twee tellingen aanwezig in het gebied.
Hybride Gr.canadese gans/Grauwe gans	1	Geen aanwijzing dat deze ook gebroed heeft.
Wintertaling	5	In het vroege voorjaar regelmatig aanwezig.
Watersnip	8	Alleen tijdens de eerste telling foeragerend in het gebied.
Buizerd	2	Broedend net buiten het gebied.

Zomertaling, wintertaling en wilde eend

Hybride grote canadese gans/grauwe gans

5.4 Zoogdieren

nr.	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Bijzonderheden
1	<i>Lepus Europaeus</i>	Haas	47 ex. waargenomen. Ten hoogste 17 per inventarisatie.